

Uus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem (HKS2) hoonetele, maanteetranspordile ja muudele sektoritele

Kliimaministeerium
Kliimaosakond

Eesmärk

- Uue süsteemi eesmärk on luua turul ausam konkurentsieelis taastuvkütustele ning seekaudu motiveerida olemasoleva HKS-ga katmata sektorites vähendada CO₂-heitkoguseid.

Kohaldamisala

- Kõik vedelad, tahked ja gaasilised kütused, mida pakutakse müüa või mida kasutatakse mootorikütuse või kütteainena järgmistel tegevusaladel:
 - elektri, soojuse ja jahutuse tootmine või jaotamine äri- ja avalikele hoonetele, korterelamutele ja eramutele otse või kaugküttevõrkude kaudu,
 - soojuse tootmine äri- ja avalikes hoonetes, korterelamutes ja eramutes,
 - maanteetransport, v.a. traktorid ja liikurmasinad
 - energeetika ja tööstus, v.a. HKS1-s juba hõlmatud käitised.

Kohaldamisala

- Kauplemissüsteem ei kohaldu:
 - ohtlikele või olmejäätmetele, mida põletatakse kütusena,
 - kütustele, mille heitekoefitsient on null (säästlikkuse kriteeriumitele vastavad biokütused),
 - kütustele, mida kasutatakse põllumajanduses, metsanduses, kalanduses, raudteedel, militaarsektoris, laevanduses ja lennunduses.

Kohustuslased

- Kohustuse kutsub esile kütuse tarbimisse lubamine, kuid riikidele on jäetud kohustuslaste täpse määramise juures paindlikkus.
- Kohustuslased on (eelistatud järjekorras)
 - aktsiisilaopidajad,
 - kes iganes muu, kes peab tasuma aktsiisi või on sellest ajutiselt vabastatud,
 - kes iganes muu kütuse tarneahelas, v.a. lõpptarbija.

Kohustuslased

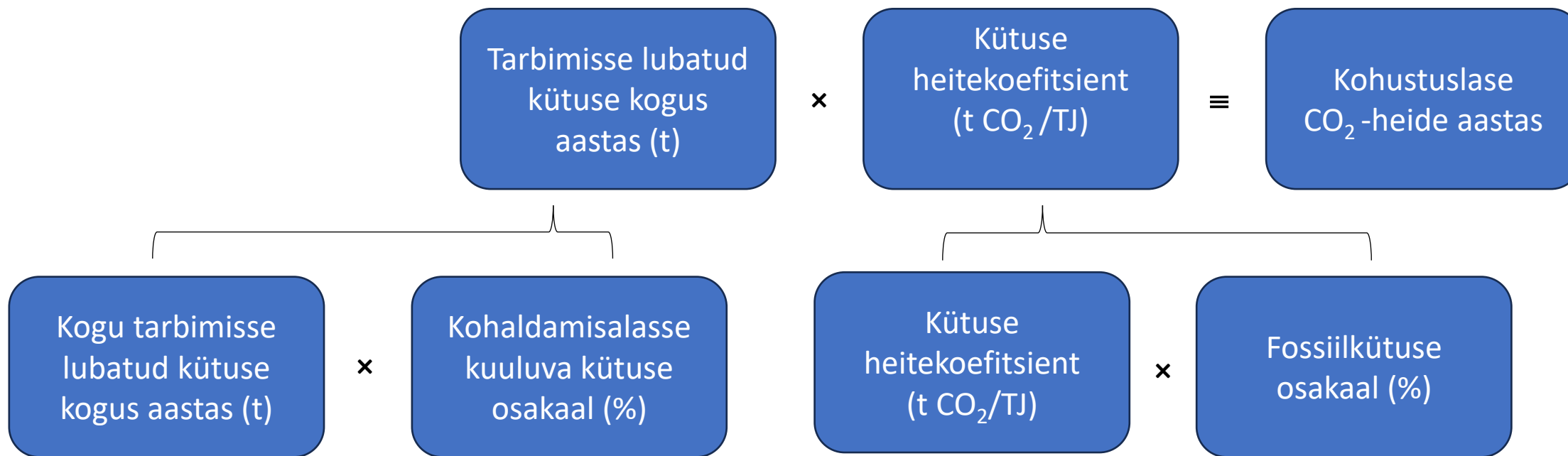
Kliimaministeeriumi esialgne ettepanek:

- 1) vedelkütuse tarnijad,
- 2) maagaasi võrguettevõtjad,
- 3) võrguvälise maagaasi müüjad,
- 4) tahkekütusest soojust tootjad.

Milles kohustus seisneb?

- Kohustuslased peavad tarbimisse lubatud kütuse CO₂-heidet seirama, raporteerima ja lubatud heitkoguse ühikud (LHÜ) tagastama (1 ühik = 1 t CO₂).
- Kohustuslased peavad taotlema kauplemissüsteemi luba, koostama ja esitama CO₂-heite seirekava ja iga-aastase aruande.

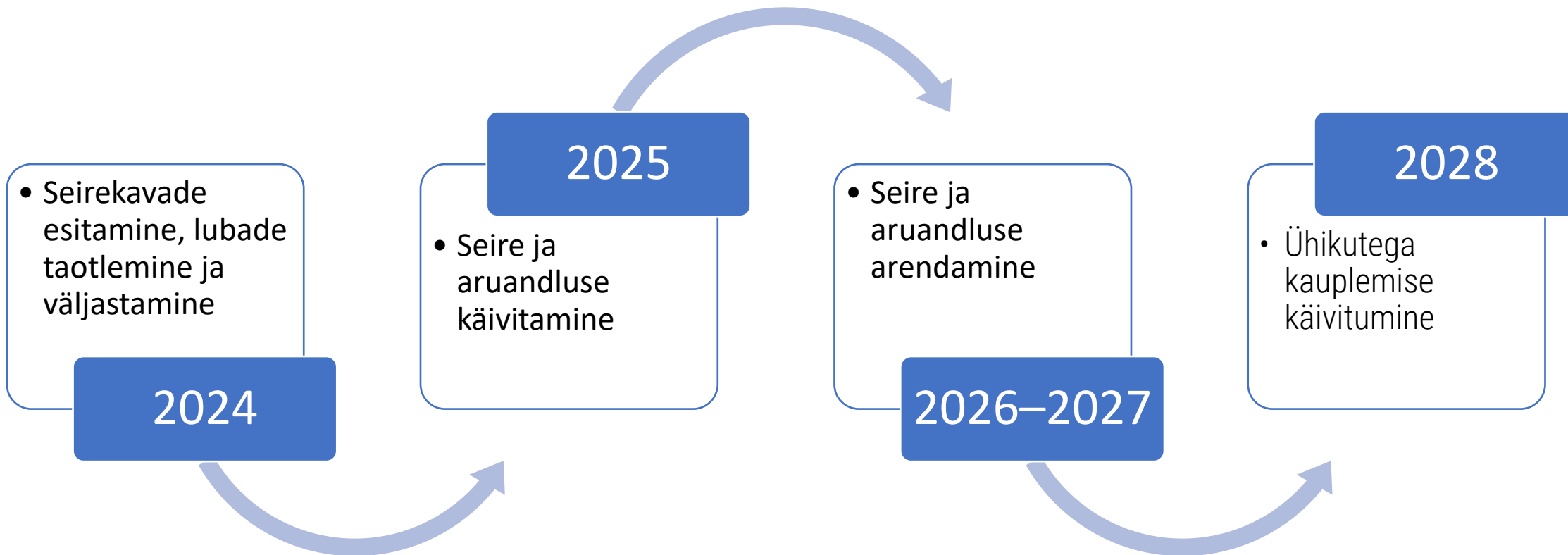
Olemasolevad meetodid HKS2 kohaldamisalasse kuuluva kütuse osakaalu tuvastamiseks:

- aktsiisivabastuslubade järgi,
- füüsilise kütusevoo järgi,
- kütuse keemilise koostise järgi,
- erimärgistusaine järgi,
- HKS1 kuuluva käitaja tõendatud aastaheite aruande järgi,
- muude kaudsete meetodite (näiteks sektoripõhiste tarbimisprofiilide või eri tarbijate kütusetarbimise taseme tüüpiliste mahuvahemike) alusel.

Võimalikud lisameetodid HKS2 kohaldamisalasse kuuluva kütuse osakaalu tuvastamiseks:

- ostu-müügilepingute ja arvete alusel kütuse kasutusvaldkonna kohta andmete esitamine tarneahela ulatuses alates lõpptarbijast kuni HKS2 kuuluva ettevõtteeni,
- standardväärtuse 1 (=100%) kasutamine juhul, kui loetletud meetodite kasutamine ei ole tehniliselt teostatav või tekitaks põhjendamatuid kulusid.

Mõju tarbijale

- Lõpptarbija ei pea ise LHÜ-sid ostma, kuid võib olla mõjutatud kütuse hinna tõusu kaudu.
- Mõju tarbijahinnale sõltub taastuvkütustele ülemineku kiirusest ning LHÜ hinnast süsteemis.
- Mõjuanalüüsi järgi võib soojuse hinna kasv (läbi maagaasi hinna kasvu) aastal 2030 olla kuni 17% ja transpordikütuste hinna kasv kuni 10%.

Leevendusmeetmed

- LHÜ-de müük enampakkumisel algab 2027. aastal mahus, mis vastab 130 %-le 2027. aasta LHÜ-de mahule.
- Kauplemissüsteemi käivitamine lükatakse aasta võrra edasi, kui 2026. aasta esimese kuue kuu keskmine gaasi hind on kõrgem kui 2022. aasta veebruari ja märtsi keskmine.
- Turule tuuakse turustabiilsusreservist LHÜ-sid juurde, kui LHÜ hind süsteemis ületab 45 €.

Tuluallikad riigile ja võimalikud toetusvahendid

- Luuakse kliimameetmete sotsiaalfond mahuga 248 mln € ja eesmärgiga toetada haavatavaid ühiskonnagruppe.
- Suurendatakse moderniseerimisfondi ja innovatsioonifondi mahtu.
- Kauplemissüsteemis on võimalik müüa LHÜ-sid ning tulu peab riik kasutama rohelisteks investeeringuteks.
- Riigi tulude muutuse prognoos on positiivne, sest LHÜ-dest tekkiva tulu kasv on suurem kui maksulaekumiste ja ostujõu langus.

KLIIMAMINISTEERIUM